

MINNEN
I DET
TEXTILA

Examensrapport
Liza Johansson

Högskolan för Design och Konsthantverk
Kandidatprogrammet i Textilkonst
Göteborgs universitet
2017

Kursansvarig: Nils Kristofersson
Examinator : Anna Tegeström Wolgers
Opponent : Nina Bondesson
Handledare : Emma Linde

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning	S. 4
Bakgrund	
Materialet	S. 5
Fotografi och textil	S. 6
Genomförande	
Insamling.....	S. 7
Digitalprintern.....	S. 8 - 9
Utdrag ur anteckningar	S. 10 - 11
Digitalprintern del två.....	S. 12-13
Kropp.....	S. 14-15
Komposition och fragment.....	S. 16-20
Utdrag ur anteckningar.....	S. 21-22
Sammanfattning	S. 23 - 24
Referenslista	S. 25

Textil är ständigt närvarande i våra liv, som en del av nästan all mänsklig aktivitet, även närvarande som avsaknad. Våra många timmar med textilen gör att vi talar avancerade textila språk och även en bild av textil triggas en mängd olika lager av kunskap, kategorier och taktill förståelse. Minnet ligger kvar i kläderna på vinden. (Rune, 2016)

INLEDNING

Mitt arbete är en undersökning av textila minnen, taktila seenden, sinnliga och kroppsliga upplevelser kopplade till textilier. Det är mina minnen, en kärlek till det textila materialet, sömmen, vecket och mönstren som blir bärare av minnen. Med en fascination för det textila materialet relaterat till det vardagliga och vad det kan berätta.

BAKGRUND

MATERIALET

Detta arbete är en fördjupning av olika konstnärliga spår som jag har undersökt under min tid på HDK. Ett arbete som väver ihop mina intressen. Jag ville fortsätta att fördjupa mig och få en större förståelse i varför vissa visuella uttryck är återkommande i mina arbeten.

Under mina år på HDK har jag försökt avbilda textila material i bild, ta fasta på textila former genom att tvinga material mellan glas, vävt i starka metalliska material för att få former att bli beständiga. Jag har vridit och vänt och försökt att gå djupare i vad det betyder och varför det väcker så starka känslor i mig. Jag är som besatt, i varenda anteckningsbok ritlar jag böljande tyger. Jag ser det draperade och skrynkliga inslagen i mina verk som en symbol för att bevara, fixera, stanna upp och ta fast vid något.

Bilden av textil är det centrala i mina arbeten, det är det som driver mig framåt, avbildande av det textila. Materialet är viktigt, kanske främst gestaltande av ett material. För mig är material, och bild lika mycket språk som det verbala. Jag tänker ofta på materialets språk och egenskaper och hur exempel textila material i sig ger mig tusentals associationer och känslor. Jag tror att jag känner starkt för det textila materialet för att det alltid är närvarande i vardagen, och det är ett fysiskt material vi större delen av dygnet känner, ser och har mot våra kroppar.

Sökandet efter textila material i fotografier har fascinerat mig och varit en arbetsmetod sedan länge. Men det var inte förrän jag kom i

kontakt med Bella Runes text 'Tala Textilska' som jag faktiskt förstod att jag jobbar med textila minnen. Hennes text blev en första ledtråd till min arbetsprocess. Små fragment i texten leder mig in på minnen, och ger mig en större förståelse till min beundran av att iaktta det textila i vardagen. Minnen, identitet och kropp ryms i det textila materialet, det är så mycket som fascinerar mig, som textila material blir bärare av och kan berätta.

Vi besitter större kunskap än vi förstår om hur materialet kommer att åldras, lukta och röra sig, var det hör hemma i klass kön, kultur och historisk period. Vi tittar på slipsknuten, vet hur det känns och kan föreställa oss hur den slits, hur den åldras, hur sidenet endast ihop med varpens trådar och hur polyestern förlorar sin glans och noppor framträder. (Rune, 2016)

FRÅGESTÄLLNINGAR

Det jag vill berätta om i mina verk är personliga ögonblick, det som jag iakttar i olika textila material och det jag försöker ta fasta på och bevara. Hur material ter sig mot våra kroppar, vad det finns för textila möten människor emellan. Kan ett minne vara en skrynkla, ett veck? När uppstod skrynkla, vecket, vridningen? Hur kan jag avbilda en känsla av kroppsliga/materiella minnen och hur kan relationen mellan textil och minnen se ut?

FOTOGRAFIER OCH TEXTIL

Jag har alltid varit fascinerad av fotografier, redan som liten kunde jag sitta i timmar och bläddra i släktingars fotoalbum. Det vilar en nyfikenhet över att befinna sig i det förflutna, leva sig in i bilderna försöka förstå vad som sker i fotografiet. Jag tror att jag generellt är väldigt intresserad av människor och berättelser om vilka vi är. Nyfikenheten kring fotografi tror jag har bidragit till mitt sätt att skapa, att försöka leva sig in bilder och materialisera ett ögonblick.

I boken 'Gender and Identity, Reinventing Textiles' (Jefferies, 2001 s29) hittade jag ett samtal mellan konstnärerna Giorgia Volpe and Marinette Bouillet, där de pratar om relationen mellan fotografi och textil.

MB: Do you find the art of textiles revives a sensorial memory, because it can be touched, it has a odour, and keeps the memory of the gesture of the hands that have cut and sewn?

GV: I find that there is a relation between the photographic image and the textile creation. What links them is the notion of contact. In the photographic image there is a desire for contact, to get closer, to touch with the gaze, the material, the form, surfaces and light. The photographic image itself is the result of a contact. It is an imprint of memory. And the textile work is also the result of contact that develops over time, as does the photographic image. Both of them reveal a tactile memory. I think that we all have an archaic memory of this gesture of weaving. The memory of our grandmothers who knitted and told us stories at the same time...

MB: And the contact of the textile image is also the contact of fabric as envelope, as a second skin.

Samtalet sätter ord och beskriver tydligt mina tankar. Genom samtalet får jag en förståelse inför mitt sökande och vad det är som fascinerar mig. Kontakt, bevara. Mina bilder blir avtryck av minnen, ett ögonblick. Det är så mycket jag ta vara på i bilden. Jag kan bevara det jag ser. Minnet i skrynklan, vecket, hur det textila materialet ter sig mot kroppen. Mötet mellan människor och textil. Dom där få sekunderna, en blixtnabb iakttagelse. Jag tror minnen och fotografiet är viktigt för mig, för en ökad förståelse av vad jag försöker gestalta. ”Med hjälp av minnet har vi förmågan att lagra erfarenheter och göra det möjligt att känna igen och lära. Minnena blir en del av vår person och ger oss också en plats i tidsdimensionen”. (Minne, 2017, 10 februari)

Jag inspireras generellt väldigt mycket av ögonblicksbilder och en favorit är fotografen Wolfgang Tillmans. Många av hans fotografier symboliserar vardagsiakttagelser, så som plagg som hänger på tork, väller ur tvättmaskinen, stökiga miljöer och personliga porträtt. Det är något med hans bilder som känns så genuint, dom är ärliga. I en intervju med Tillmans beskriver han att hans abstrakta bilder av kläder och stökiga miljöer kom fram genom ett samlande av misstag i mörkrummet. Han började se de intressanta i bilderna som tagits av misstag. (Tillmans, 2001)

GENOMFÖRANDE

INSAMLING

Jag är en samlare, jag samlar på minnen. Min process är ett sökande, jag letar, vänder ut och in på fotoalbum, gamla som nya. Bilder i min närhet, den privata bilden där valet av bild är intuitivt då det väcker något i mig. Jag letar efter det textila materialet i bilder där det uppstår en känsla av ett minne, något taktilt. Fotografierna är min grund i ett letande efter det jag vill gestalta. Under hela min process har jag rotat bland album, åkt hem till min hemstad Borås för att rota igenom mammas gamla kartonger med fotografier. Jag har samlat och sedan överfört bilderna för digital bearbetning. Jag klipper och klistrar, skriver ut på papper för att få en uppfattning kring vad jag har sökt. Samtidigt under mitt sökande efter material får jag en påse sjalar av min mormor. Fantastiska sidenmaterial och färger. Sjalarna bär på doft och minnen och jag vill ha med dom som kontrasterade material eller för att trycka mina bilder på.

Det första utskrivna materialet.

DIGITALPRINTERN

Digitalprintern blev mitt verktyg just för att bilden är så viktigt. Jag ville få fram alla färger och det fotografiska som jag inte skulle nå i en handtryckt bild. Jag funderar väldigt mycket på handen och mitt görande, känslan av att bilden skrivs ut är ganska jobbig för mig. Det känns som att jag inte gör något, jag förkastar min process och tiden jag lagt ner digitalt i skapandet av bilderna. Handen har också blivit viktigt som symbol i mina textila bilder. Den finns med i bilderna som ett minne av att beröra det taktila och jag ser det som att den leder till förståelse av det andra bilderna.

Jag har skrivit ut mycket material, det är som att jag skapar mitt eget material. En startpunkt för att få projektet att växa fram. Min ingång till projektet var att jag inte ville fokusera på att skapa ett stort fysiskt verk, utan fokuset skulle vara i ett undersökande med olika material och spår som kan tala med varandra. Under mitt digitala arbete har jag suttit med måttband och försökt att få en känsla kring vilken storlek bilderna ska ha. Det är svårt att få en uppfattning över hur bilden kommer bli när man arbetar i datorn och varje gång materialet skrivs ut så står jag som på helspänn.

Det första utskrivna materialet.

UTDRAG UR MIN ANTECKNINGSBOK:

Jag står still, sitter och stirrar på dom digitalprintade bilderna, vad är det som fattas? Dom talar samma språk, berättar om textila minnen, utsnitt, på sina egna och olika sätt. Kan jag förtydliga? Hur ska formatet se ut? Jag tycker att det får vara bilder, i handledning med Emma Linde diskuterar vi fortsättningen, skrynkla, draperas bilderna, jobba med materialet. Här måste jag avgränsa, mitt projekt kan inte innehålla allt, bilder får vara det viktiga, gestaltande av materialet. Där blir sjalarna lika viktiga. Jag har sytt fast vissa bilder i sidensjalar jag fått av min mormor. Jag skulle kunna färga nya tyger, men det känns fel. Sjalarna är laddade med minnen, doft och fläckar och känns betydelsefulla i mitt projekt. Jag tvättade en sjal, jag vet inte varför men jag kommer ihåg känslan av att det tog emot.

Ideérna och skisserna börjar växa fram.

Bearbetning av sjalar.

DIGITALPRINTERN DEL TVÅ

Färgerna digitalprintern skapar ger en viss ton i bilderna. Jag testade olika kvalitéter och tycker att bomullssatinen funkar bäst, det uppstår en luddig yta som jag tycker om, det matta. Jag funderar på om någon sidenbild ska få vara med, för att skapa ett samspel mellan olika material, materialet är ju så viktigt. Som bildernas kontrast till sjalarna som bär en laddning av doft och minnen.

Efter jag bearbetat och arbetat med det första materialet, känns det estetiska uttrycket skört och gulligt med rosa, vita och dova färger. I och med att digitalprintens färger blir ganska dova så flyter färgerna ihop. Jag känner att jag vill få in mer svärta och kontraster, och börjar leta bilder på nytt och skriver ut en till omgång bilder. Samtidigt får jag tillgång till att arbeta i ett större rum där jag får mer utrymme, kan ha symaskin, garner, och annat material framför mig. Det gör att arbetet blir lättare och fler intuitiva val görs. Sömmar sys på plats, vissa bilder spänns upp på träskivor med vadd. Jag testar att sy ihop bilder med sjalar. Väljer noggrant trådar som passar och broderar detaljer. Det är nu jag kan känna att arbetet börjar ta form.

KROPP

Kroppen är närvarande i mitt arbete, den finns med i varenda bild på något vis. Antingen textil på kropp eller textil i en relation till kropp. Textilerna jag använder mig av som kontrast till bilderna har också en relation till kroppen då de vanligtvis bärs som sjalar.

I starten av projektet var jag inne på att gjuta av delar om kroppen, som avtryck. Jag testade lera mot kropp, forma som ett plagg, som ett minne av kroppen. Det kändes fel, som att jag hamnar i fel spår. Jag förstår i det här läget att det handlar mer om de rörelser i plagg som vrider sig mot våra kroppar. Kläder som vrider sig mot kroppen, skapar former, skrynklor och minnen efter den kropp som befinner sig där i. Tyger är som vår extra hud, det är inte många timmar på dygnet vi känner och har det textila mot vår kropp. Ur texten 'A Conversation in Qubec' ur boken 'Renventing textiles' (Jefferies, 2001) Diskuterar Georiga Volpe och Mariette Bouillet textilens relation till kropp.

GV: There is a kind of envelope like the skin... The skins is like fabric. We need this envelope to live in our body to dwell in our body, a body in a space, a body in a place. This is what interests me with fabric: the fabric as envelope, as a second skin to live. Because the skin is also a house, you live in your house. You dress it, you live in it, and thus to exist. And before even working with fabric, this intuition, this idea of a skin as an envelope, was always present in my work. In a way I have the impression that I pass through different skins to discover with body I am looking for in my work.

MB: *Yes, the skin is present and the memory of the body is also there.*

GV: *When you work with a piece of clothing, that has been worn, it is as if you take on the skin of another, you live in another skin; it is as if you explore another body, memory, another identity. (Jefferies, 2001)*

Jag relaterar deras samtal till mitt arbete, hur man genom andras kläder, kropparna undersöker identitet och minnen. Jag ser sättet att använda kroppen som ett medel att uttrycka ett jag, en identitet. Kläderna blir symbol för människan, vilka vi är. Tillhörighet, identitet, det fascinerar och skrämmer.

KOMPOSITION OCH FRAGMENT

Jag arbetar med fragmentariska delar och bilder. Frusna ögonblick, textila snapshots. Som fragmentariska minnen, bilder som dyker upp i ens tankar, plockade ur olika sammanhang, Ett utsnitt, ett fragment, väcker något i mig. Jag kan fantisera om helheten, tänka mig en egen berättelse. En berättelse som är öppen för tolkning och skiljer sig beroende på betraktaren. Jag tänker på Koptiska textiler som jag kom i kontakt med under vår vävkurs i ettan vid ett besök på Röhsska. Hur brottstycken, fragment kan berätta om det förgångna. Olika små delar blir tillsammans en helhet.

När jag väl har haft materialet, bilden i min hand, så har kommande process varit intuitiv. Jag får idéer redan när jag sitter och kollar på att bilden skrivs ut. Var jag kan placera en söm, vart jag ska klippa.

Jag har arbetat väldigt mycket med en intuitiv komposition, jag klipper isär bilderna, placerar dem mot vägg, pusslar ihop. Vad är det som fattas, vad vill jag åt? Jag har tänkt väldigt mycket på presentation, montering och hängning. Det är något jag tycker väldigt mycket om, och det föder nya idéer. Projektet fick en vändning när jag såg Louise Bourgeois utställning på Louisiana och kom i kontakt med hennes broderande texter som var monterade på ett mjukt och inbjudande sätt. Den varma textila ytan som gav en känsla i kroppen av att vilja lägga sig ner. Det gav mig en idé till att försöka montera mina bilder på platta med vadd. Jag vill att mina bilder ska vara inbjudande, för att få fram det mjuka i det textila.

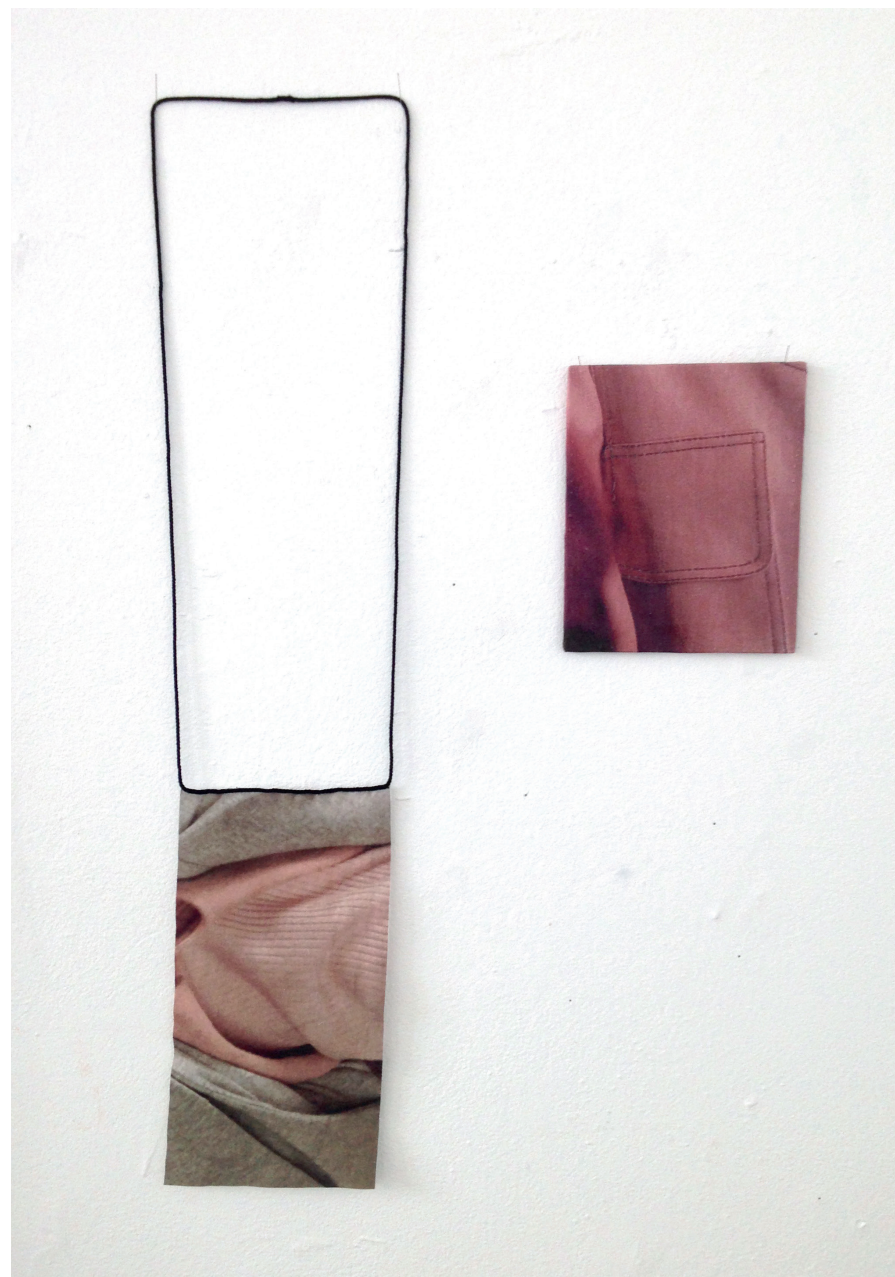

Små detaljer, är viktiga. Handgjorda sömmar, symaskinssömmar som förstärker, öljetter som upphängning, snören som viras fast. Repen som fästs i öljetterna blir som en förlängning, jag gillar att det syns och får bli en del av bilden. Det är mycket jobb som syns om man kollar riktigt nära, detaljer som försvinner om man iakttar från håll. Jag tycker om det, att kolla nära och upptäcka något nytt. Jag bara älskar att brodera i bilderna, följa sömmar och linjer, förstärka små detaljer. Jag är i materialet, i nuet.

Bild fylld med vadd.

Fastsydd snören och broderade sömmar.

UTDRAG UR ANTECKNINGSBOK:

De senaste veckorna, så känns min process långsam. Jag sitter och stirrar mig blind, tittar, rör mig långsamt, tar ödmjukt hand om materialen. Det känns svårt att våga ta beslut, jag vågar långsamt gå på bilderna, med en söm, eller ett nytt stycke tyg som får fylla baksidan. Jag försöker få det att hänga ihop. Jag känner mig så försiktig och kontrollerad, det känns svårt att göra något drastiskt. När jag sitter och iakttar vad jag åstadkommit hittills, försöker jag para ihop, jag bygger med mina bilder. Färgerna styr, och jag samlar ihop det jag tycker hör ihop, plockar bort det som stör. När jag väl har haft materialet, bilden i mitt hand så har kommande process varit intuitiv. Jag får idéer redan när jag sitter och kollar på att bilden skrivs ut. Var jag kan placera en söm, vart jag ska klippa.

Vad handlar det om? Handlar det om mig? Är det ett självporträtt? Kan någon annan se sig själv? Eller är det för privat, kan någon annan se det jag ser, det jag upplever så starkt, det fantastiska i vecket i sömnen, hur kläder vrider sig mot kroppen, skapar former, skrynklor och minnen efter den kropp som befinner sig där i. Jag känner mig helt blint hängiven och löjlig på samma gång. Rädd för att andra inte ska förstå det jag ser och försöker få fram genom mitt arbete.

SAMMANFATTNING

Mitt arbete har varit lustfyllt, det känns som jag har hittat hem. Mötet mellan bild och broderi, ett samspel mellan en snabb och långsam process, att få upp ett material snabbt och sedan börja det långsamma omhändertagande arbetet med stygn. Ett arbete som samlar ihop mina intressen kring det förgångna, kroppslighet, identitet och textil.

Så som det ser ut nu kan jag se att det är många olika spår. Det kanske är mycket att ta in. Många bilder, mycket färger. Mina textila minnen, kroppen, draperingar, hängande textilier och strama bilder, möten mellan människor, möten mellan material. Fortsättningsvis kanske jag fortsätter med ett spår, men under det här arbetet har det varit viktigt att alla är med då jag har undersökt många olika delar. Det jag tänker och det jag ser är att dom talar samma språk, tillsammans bildar det en helhet och pratar om mitt och förhoppningsvis våra textila minnen.

Hanna Larsson frågar mig, *När uppstod skrynklan, vecket, vridningen? Uppstod det med dig eller fanns det där före? Handlar det om inre eller yttre påverkan, Vad händer med minnet när materialet bearbetas? Hur ser relationen mellan textil och minnen ut?* (personlig kommunikation, 10 april 2017) Det fanns där före, i mina bilder. Dom har redan blivit beständiga genom ett ögonblicks fotografi.

Dom skapar minnen av rörelse, att befinna sig i och omsluta sig av textila material. Vecken uppstår hela tiden och fascinerar mig, de finns där och påminner mig om nuet, att stanna upp och iaktta och få former att bli beständiga.

Där finns både en yttre och inre påverkan. Den inre ryms i mina känslor och den yttre i materialets påverkan. Veck och detaljer kommer fram i dom strama bilderna, det finns ett avslut. I dom hägnade uppstår fysiska draperingar som jag finner intressant, man förstår inte riktigt om draperingen är i bilden eller om den uppstår av det hängande materialet.

Hur kan relationen mellan textil och minnen se ut? Jag har bearbetat mina minnen, tagit utsnitt från mitt förflutna och fotograferat textila material som har betydelse för mig. Olika plagg som påminner mig om olika platser och människor. Relationen mellan textil och minne finns alltid med mig och påminner mig om tid, historia och vilka vi är.

Genom sina materiella beskaflenheten måste tyget alltid samarbeta befinna sig i aktiv dialog med andra aktörer. Det virvlar runt en kropp, vajar från en flaggstånd, putsar ett fönster. Historien glömmes ofta dansen, kläderna på vinden. (Rune 2017)

REFERENSLISTA

-Koptiska textiler

<http://rohsska.se/1386/>

-Minnen (minne 8 februari 2017 kl. 15.07.) I Wikipedia. Hämtad 2017-02-10 <https://sv.wikipedia.org/wiki/Minne>

- Bella Rune - Tala Textilska, Textila Undertexter Marabouparken 2016 http://marabouparken.se/wp-content/uploads/2016/12/Textila-Undertexter_Maraboparken-2016.pdf

- Janis Jefferies - Renventing textiles - Bodies, clothes, skins: A conversation in Quebec - Giorgia Volpe and Marinette Bouillet http://colonies-theatre.fr/IMG/pdf/garden_and_identity_2.pdf

-Wolfgang Tillmans

http://tillmans.co.uk/images/stories/pdf/nathan_kernan_interview_web.pdf